

עין 11: איך להבין את מדרשי האותיות שבסוגיא?

חסד לאברהם, מעיין שני, נהר יא

שנמצא דאותיות התורה הן שלשים ואחד ריבוא אלא מה שנמצא שאותיות התורה עולים ששים ריבוא היינו השבעה ועשרים אותיות האלפא ביתא עם מנצפ"ך במילואיהן ומילוי דמילוי

א. לפחי דעת רבי אברהם אזולאי, כמה אותיות יש בתורה?

ב. מהו הפתרון המחבר לקושי? לאיזה סוד של פרשנות פירוש זה שייך (פרד"ס)

ג. השלמת ידע: בדוק מי היו המחבר, רבו וצאצאיו? ספר לחברך לפחות מעשה פילאי אחד שאירע לו.

פני יהושע [ד"ה תנו רבנן חמשת אלפים]

ועוד נראה לי לפרש בענין יותר מרווח שכל אות מאותיות התורה יש לה שני בחינות קדושות ממש: ענין הכתיבה שנכתב באצבע אלקים, וענין קדושת הקריאה שדיבר הקדוש ברוך הוא עם משה, וכדכתיב "אחת דיבר אלהים - שתיים זו שמענו", 'ורואין את הנשמע ושומעין את הנראה'. ואמרינן נמי 'יש אם למקרא ויש אם למסורת'. וראיה ברורה לדברי שהרי כל אותיות שבתורה נאצלו מהשם הקדוש הויה ב"ה ולא כשהוא נכתב הוא נקרא. וא"כ כל התורה כיוצא בה הכתיבה לחוד והקריאה לחוד. וא"כ שפיר מצינן למימר [=אכן יעכולים אנו לומר] שעולין 60 ריבוא: 31 ריבוא דכתיב, ו 29 דקריין. וכמה אותיות לרוב שאין ניכרין כלל במבטא ואין בהן אלא בחינת כתיבה כאותיות הוו"ן ואלפי"ן שבאמצע התיבה [והאות] הנחה.

ק נראה לי נכון בעזה"י ואם שגיתי אתי תלין וה' הטוב יכפר בעדי. ועוד יש לפרש על דרך מזה ומזה הם כתובים ואין להאריך:

ד. מה הפתרון שמציע בעל הפני יהושע לבעיית סך אותיות התורה?

ה. איזו ראייה מביא המחבר משם ה' הסבר איך זה קשור לעניין?

ו. לאיזה סגנון בפרד"ס פירוש זה משתייך?

ז. מה עדיין נשאר בקושיא?

ח. קשר בין התשובה לז' לבין דברי המחבר בסוף דבריו: "ואם שגיתי..."

בן יהודע

ידוע דהמאמר הזה הוא מוקשה, כפי מה שכתוב במסורה פסוקי התורה הם חמשת אלפים תתמ"ה, וסימן "אור החמה יהיה שבעתיים". [מביא את דברי ספר שער החצר (דף קע"ג), שפירש על ידי קיזוז פסוקים הכתובים כלשונם פעם נוספת בשאר ספרי התנ"ך, ומקורו בספר כתר תורה (?), ואחר שהקשה ודחה את דבריו סיכם] ולכן נראה לי על הרוב דברייתא זו יש בה חסרון לשון בגרסא, וברוך היודע.

ז. מה מניין פסוקי התורה למעשה לפי המסורת?

ח. נסה לבאר את "הסימן" שהביא המחבר למניין הפסוקים

ט. מה מסקנתו לאחר בדיקת הנסיגות השונים לביאור המאמר? מה אתה למד מכך בעניין אופן לימוד דברי חז"ל?

רבי יצחק זילבר, אתר "תולדות ישורון"

"שהיו אומרים וא"ו דגחון (ויקרא יא, מב) חציין של אותיות של ס"ת".

בלמדי את הסוגיה הנ"ל עם בני ר' בן ציון שיחי', חשבנו שאולי הכוונה לאותיות המשומות שבתורה, ולא לכל אותיות התורה. בדקתי ומצאתי כי ישנן שתי גרסאות בדבר, לפי ספרי התורה שלנו ישנן 16 אותיות גדולות וקטנות, ולדעת רבינו יוסף טוב עלם (מובא במחזור ויטרי חלק ב' עמ' 673) ישנן 32 אותיות משומות. ולפי שתי הדעות, ו' דגחון הינו האות האמצעית, 8 מצד אחד ו-8 מהצד השני לדעה אחת, או 16 מצד אחד ו-16 מהצד השני לדעה השניה. ואולי אפשר לדייק כן מלשון הגמ', שלא כתוב חציין של אותיות התורה, כפי שכתוב לעיל מיניה, "שהיו סופרים כל האותיות שבתורה", אלא כתוב "חציין של אותיות של ספר תורה, - כמו שכותבים אותן בספר תורה. סופרים כל האותיות "שבתורה – "לא ש"בספר התורה."

על זה נאמר בחומש "כי לא דבר ריק הוא מכם" (דברים ל"ב מ"ז), מה שכתוב בתורה ונאמר בחז"ל (ירושלמי כתובות סוף פ"ח דף נא) כי לא דבר רק הוא מכם "ואם ריק הוא – מכם", למה? - שאין אתם יגעין בה! ואם אתה אינו מבינו, צריך לעיין וליגע, ויגעת ומצאת תאמין.

י. נסה להזכר: מהו הפסוק בתורה בו ישנן 2 אותיות משומות? מהן? למה הן רומזות?

יא. **לדין:** מה כוונת המאמר אותו הוא מצטט בסוף דבריו: "כי לא דבר רק הוא מכם" ואם ריק הוא – מכם", למה? - שאין אתם יגעין בה!". איך זה קשור למה שאמר? לדעתך לאיזה קשיים נוספים במאמר חז"ל הוא רומז?

רמז: ישרא"ל – י'ש ש'ישים ר'בוא א'ותיות ל'תורה